

Л. Ю. Литвиненко

головний спеціаліст відділу
проставлення апостиля Управління
державної реєстрації актів цивільного стану
Департаменту державної реєстрації
та нотаріату

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ АКТІВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ

З метою забезпечення реалізації прав фізичної особи та офіційного визнання і підтвердження державою фактів народження фізичної особи та її походження, шлюбу, розірвання шлюбу, зміни імені, смерті органами державної реєстрації актів цивільного стану проводиться державна реєстрація актів цивільного стану відповідно до вимог законодавства.

Процеси реформування у цій сфері здійснюються шляхом внесення змін до нормативно-правових актів, що регламентують проведення державної реєстрації актів цивільного стану. Метою таких змін є максимальне і якісне задоволення потреб людини у сфері державної реєстрації актів цивільного стану, створення ефективного механізму реалізації прав та інтересів громадян.

Так, питання забезпечення прав у сфері державної реєстрації актів цивільного стану осіб, які проживають на тимчасово окупованій території, у тому числі в районі проведення антитерористичної операції, або переселилися з цих територій, врегульовано шляхом прийняття відповідних наказів Міністерства юстиції України від 13.06.2014 р. № 921/5 та від 10.09.2014 р. № 1517/5.

**НАРАЗІ ВКАЗАНІ ГРОМАДЯНИ
МАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ РЕАЛІЗУВАТИ
СВОЇ ПРАВА У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ
РЕЄСТРАЦІЇ АКТІВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ
ПРИ ЗВЕРНЕННІ ДО БУДЬ-ЯКОГО ВІДДІЛУ
ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ АКТІВ
ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ ЗА МЕЖАМИ
ЦИХ ТЕРИТОРІЙ НА ЇХ ВИБІР.**

Відповідними змінами в законодавстві врегульовано питання повторної видачі свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану будь-яким відділом державної реєстрації актів цивільного стану, що знаходиться на території, підконтрольній владі України, незалежно від місця державної реєстрації акта цивільного стану за наявності відповідних

відомостей у Державному реєстрі актів цивільного стану громадян.

Крім того, з метою забезпечення державної реєстрації фактів народження або смерті, які відбулись на тимчасово окупованій території України, та спрощення судового процесу розгляду заяв громадян щодо встановлення цих фактів, Верховною Радою України за ініціативою Міністерства юстиції України 4.02.2016 р. прийнято Закон України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо встановлення факту народження або смерті на тимчасово окупованій території України», що набрав чинності 24.02.2016 р.

Вказаним Законом передбачено, зокрема, подання заяв про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України до



суду за межами такої території незалежно від місця проживання заявника, невідкладний розгляд заяви з моменту її надходження до суду, видачу заявнику копії судового рішення негайно після оголошення, а також негайне його виконання.

Згідно з положеннями Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» рішення суду про встановлення факту народження або смерті є підставою для державної реєстрації відповідного факту.

З МЕТОЮ НАЛЕЖНОГО НАДАННЯ ПОСЛУГ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ ДЛЯ ГРОМАДЯН ЗАПРОВАДЖЕНО ДЕКІЛЬКА ПІЛОТНИХ ПРОЄКТІВ.

Так, для створення сприятливих умов, спрямованих на спрощення доступу громадян до послуг щодо державної реєстрації

народження відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 26.08.2015 р. № 1593/5 «Деякі питання організації роботи відділів державної реєстрації актів цивільного стану, пов'язаної з державною реєстрацією народження дитини», деякими відділами державної реєстрації актів цивільного стану в усіх регіонах України та у місті Києві надається послуга щодо прийому документів, необхідних для державної реєстрації народження, і видачі відповідного свідоцтва безпосередньо в пологових будинках. Станом на 7.06.2017 р. з часу запровадження наведеною послугою скористалися 151 424 громадяни.

На офіційному веб-сайті Міністерства юстиції України розміщена інформація про пологові будинки, в яких можна отримати свідоцтво про народження дитини (<https://minjust.gov.ua>).

Крім того, за бажанням батьків чи одного з них під час проведення державної реєстрації народження дитини відділом держав-

ної реєстрації актів цивільного стану можуть бути прийняті документи для реєстрації місця проживання новонародженої дитини, що передбачено Правилами реєстрації місця проживання, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 2.03.2016 р. № 207.

З метою апробації європейських стандартів у сфері державної реєстрації актів цивільного стану з 29.07.2016 р. в Україні запроваджено пілотний проєкт щодо державної реєстрації шлюбу у скорочені строки за обраним заявниками місцем, який функціонує в окремих відділах державної реєстрації актів цивільного стану усіх регіонів України.

Зазначеним пілотним проєктом передбачено спрощену процедуру державної реєстрації шлюбу та забезпечено реалізацію гарантованого державою права на шлюб, зокрема, для осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України або переселилися з неї, шляхом надання чоловіку і жінці,

які бажають укласти шлюб, можливість зареєструвати його у визначені ними строки та бажаний час за обраним ними місцем.

Станом на 4.06.2017 р. у рамках пілотного проекту з початку його запровадження заявки на проведення державної реєстрації шлюбу подали 9 496 громадян та зареєстрував шлюб 9 041 громадянин.

На сьогоднішній день у сфері державної реєстрації актів цивільного стану функціонують сучасні електронні сервіси, що значно поліпшує рівень обслуговування громадян і створює сприятливі умови для отримання фізичними особами послуг у наведеній сфері.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.06.2015 р. № 669-р «Про реалізацію пілотного проекту у сфері державної реєстрації актів цивільного стану» в Україні запроваджено електронний сервіс з подачі заяв у сфері державної реєстрації актів цивільного стану через мережу Інтернет у деяких відділах державної реєстрації актів цивільного стану майже усіх регіонів України (крім Донецької області).

**ПРИЙОМ ЗАЯВ НА ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ
АКТІВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ
В РЕЖИМІ ОНЛАЙН ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ
ЧЕРЕЗ ВЕБ-ПОРТАЛ «ЗВЕРНЕННЯ
У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ
АКТІВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ».**

Запровадження наведеного пілотного проекту передбачає можливість подання фізичною особою до відділу державної реєстрації актів цивільного стану заяви через мережу Інтернет з подальшим її підписанням у такому відділі або заяви з накладенням електронного цифрового підпису; проведення оплати за надання адміністративних послуг у режимі онлайн з використанням платіжних систем; відсутність необхідності пред'явлення фізичною особою документів про державну реєстрацію актів цивільного стану за наявності у Державному реєстрі актів цивільного стану громадян відомостей, що містяться у цих документах тощо.

У зв'язку із запровадженням з листопада 2015 р. в Україні Електронного реєстру апостилів відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 4.11.2015 р. № 890 «Деякі питання забезпечення запровадження електронного сервісу з проставлення апостиля» прийом документів, виданих органами юстиції, судами, а також документів, що оформляються нотаріусами України, здійснюється відділами державної реєстрації актів цивільного стану, перелік яких розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства юстиції України (<https://ddr.minjust.gov.ua>).

Разом з тим користується попитом попередній запис громадян на прийом до цих відділів в режимі онлайн через мережу Інтер-

нет, який існує з 1.09.2013 р. у всіх відділах державної реєстрації актів цивільного стану України.

З метою проведення реформ у сфері державної реєстрації актів цивільного стану у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації та наближення до громадян адміністративних послуг у сфері державної реєстрації актів цивільного стану» (реєстраційний № 6150) (далі – Проект), положеннями якого повноваження щодо державної реєстрації актів цивільного стану будуть надані також органам місцевого самоврядування.

Задля спрощення порядку державної реєстрації актів цивільного стану і максимального наближення послуг у сфері державної реєстрації актів цивільного стану до людини Проектом запроваджується принцип екстериторіальності у роботі органів державної реєстрації актів цивільного стану та передбачається розгляд заяв у сфері державної реєстрації актів цивільного стану за документами, наявними у відділі державної реєстрації актів цивільного стану, та інформацією у Державному реєстрі актів цивільного стану громадян без пред'явлення суб'єктами звернення документів про державну реєстрацію актів цивільного стану. ■